

College in Zuidwest

2

Tv-serie over Scheveningen

6

Omkijken naar elkaar

7-10

Autodelen in Segbroek

11

Ombudsman 3
Straatintimidatie 3
Klimaatweek 5
Strijd tegen vocht en schimmel 11
Gemeenteraad 14
Agenda 16

Er is veel creativiteit te zien in Haagse muurschilderingen.

GEMEENTE DEN HAAG

Muurschilderingen geven kleur

Steeds meer muren en elektriciteitshuisjes in Den Haag krijgen een kleurrijke muurschildering. Dat maakt buurten mooier. Bovendien helpen muurschilderingen tegen graffiti.

■ Een voorbeeld is de Stamkartstraat in Laak. Daar maakten bewoners samen een muurschildering.

ring. Veel mensen vonden de plek eerst niet prettig en voelden zich er minder veilig. Door de muurschildering kreeg de omgeving een betere uitstraling.

Vrede en recht

Soms heeft een muurschildering ook een boodschap. Van vrede en recht bijvoorbeeld. Rond de NAVO-

top in 2025 kreeg elk stadsdeel een muurschildering met dat thema. Muurschilderingen helpen ook tegen graffiti. Op plekken waar vaak geklad wordt, blijven beschilderde muren of elektriciteitshuisjes meestal langer schoon.

Steeds meer Hagenaars zorgen daarom zelf dat er een muurschildering komt. De gemeente

helpt daarbij met een subsidie-regeling, maar wijst de inwoners ook op het onderhoud ervan.

Lees verder op pagina 6.

Honden weer welkom op strand

■ Van 1 oktober tot 15 mei zijn honden weer welkom op het strand. Ze mogen lekker rondrennen en hoeven niet aan de lijn. U moet wel de hondenpoep opruimen. Neem daarom een schepje of zakje mee als u uw hond op het strand uitlaat. U kunt de hondenpoep weggooien in een gewone afvalbak. Handhavers controleren of strandbezoekers zich aan de regels houden.

 Meer informatie?
denhaag.nl/honden

Wat vindt u van de gemeente? Vul de vragenlijst in

■ De gemeente wil samen met u zorgen voor een fijne stad. Daarom vraagt de gemeente elk jaar de mening van inwoners over onderwerpen als wonen, voorzieningen en vervoer. Zo ziet de gemeente of haar werk de stad beter maakt. Ook maakt het duidelijk wat inwoners graag nog beter willen. De gemeente vraagt een aantal inwoners een vragenlijst in te vullen. Heeft u thuis een uitnodigingsbrief gekregen?

Dan spreekt u namens veel andere Hagenaars. Het is daarom belangrijk dat u aan dit onderzoek meedoet. U helpt de gemeente én de stad daar enorm mee. Geen uitnodigingsbrief ontvangen? Dat kan. De gemeente nodigt elk jaar ongeveer één op de vier huishoudens uit voor het onderzoek. Zo kan iedereen ongeveer één keer in de vier jaar meedoen. We hopen dat u in de komende jaren meedoet!

DenHaag.nl uitgelicht

Meld u aan voor het Stadspanel

Bent u inwoner of ondernemer in Den Haag? En wilt u meedenken met de gemeente over uw wijk, uw stadsdeel of onderwerpen die belangrijk zijn voor heel Den Haag? Meld u dan aan voor het Stadspanel. denhaag.nl/stadspanel

Stadsdelentoer: het nieuwe college maakt kennis met de stad

Op de fiets door Zuidwest

Op groen-gele fietsen reden wethouders en de burgemeester door Zuidwest. Ze maakten kennis met inwoners en ondernemers in Bouwlust, Vrederust, Moerwijk en Morgenstond. Het werd een gesprek over gezond en veilig opgroeien en meer en betere woningen.

De eerste stadsdelentoer stond in het teken van twee belangrijke onderwerpen uit het coalitieakkoord: ‘Kansen voor kinderen en jongeren’ en ‘Wonen in en bouwen aan een bereikbare stad’.

Op verschillende locaties kregen de collegeleden door ondernemers uitleg over ondernemen in Zuidwest. Op de Leyweg spraken zij met hen over de toekomst van het winkelgebied en de economische kansen voor de wijk. Op en rond het Heeswijkplein was vooral aandacht voor de inrichting van de buurt met straten, pleinen en parken die passen bij de winkels en zorgen voor veilig wonen in een fijne buurt. Ook bezochten zij initiatieven die zich inzetten voor ontmoeting, ondersteuning en ontwikkeling van kinderen en gezinnen. Zoals het Mini & Maxi café, een laagdrempelige ontmoetingsplek voor ouders en hun jonge kinderen.

Wethouder De Mos van Economie en Nationaal Programma Zuidwest zei na de toer: ‘We waren in het prachtige Escamp voor onze eerste stadsdelentoer. Wijken die na de oorlog zijn gebouwd, in een periode van hoop en optimisme. En juist die hoop en dat optimisme moeten wij als college terugbrengen in deze wijk. Daarom hebben we vandaag gesproken met ondernemers, winkeliers en betrokken organisaties.’

De nieuwe wethouders ontdekten Zuidwest op de fiets.

JURRIAN BROBBEL

Waarom stadsdelentoers?

Het nieuwe college van burgemeester en wethouders maakt kennis met de stad. Het college toert door de Haagse stadsdelen en haalt daar op wat er speelt. Het gaat in gesprek met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners, maakt keuzes en laat zien welke acties volgen. Met het coalitieakkoord ‘Voor Den Haag, met Den Haag’ wil het college zichtbaar, toegankelijk en betrokken zijn. De stadsdelen Centrum, Haagse Hout, Escamp, Segbroek, Loosduinen, Scheveningen, Laak en Leidschenvveen-Ypenburg krijgen dit jaar nog een bezoek.

Bewoners, ondernemers en organisaties deelden hoe zij zich elke dag inzetten voor hun wijk. Van initiatieven voor kinderen en gezinnen tot projecten voor prettig wonen en ondernemen.

Wethouder Van Leeuwen van Jeugd en Onderwijs over de toer door Zuidwest: ‘Een mooie toekomst begint met kinderen die kansrijk, gezond en veilig opgroeien. Daar zetten we ons keihard voor in. Ook in dit stadsdeel kunnen we op dat vlak extra dingen doen. Een bezoek zoals deze toer maakt zaken duidelijker, zodat we hier samen nog beter invulling aan kunnen geven.’

Tijdens het bezoek zagen de collegeleden hoe bestaande projecten bijdragen aan de ontwikkeling van Zuidwest. Tegelijkertijd hoorden zij welke zorgen er leven onder bewoners en ondernemers. Zo kwamen onder meer de behoefte aan

nieuwe woningen, de kwaliteit van bestaande woningen, de aantrekkelijkheid van winkelgebieden en de leefbaarheid in de wijk aan bod.

Wethouder Partiman van Volkshuisvesting: ‘Het is indrukwekkend wat hier allemaal gebeurt: de vele vrijwilligers die in de wijk actief zijn en de vele bureaus die naar elkaar omzien. Samen maken zij van Zuidwest een fijne wijk om te wonen. Maar er zijn ook uitdagingen, bijvoorbeeld in de volkshuisvesting. Zo moeten hier echt woningen bijkomen en bestaande woningen verdienen een kwaliteitsslag. Dat is waar we de komende vier jaar met elkaar aan gaan werken.’

In Werkplaats BEATRIJS was een informatiemarkt. Het college sprak met inwoners en partners over wat goed gaat in Zuidwest, maar ook over wat de komende jaren aandacht moet krijgen.

Contact met de gemeente

E-mail: denhaag.nl/contact
Telefoon: 14070 (maandag t/m vrijdag 8.30 tot 17.00 uur)
Chatten: denhaag.nl/contact (zelfde tijden als telefoon)
Balie: Den Haag Informatie @entrum in Atrium stadhuis (maandag t/m vrijdag 8.30 tot 16.30 uur)
Post: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag
Sociale media: x.com/gemeentedenhaag, facebook.com/gemeenteDH, instagram.com/gemeentedenhaag
Gemeenteberichten: Officiële publicaties van de gemeente vindt u op overheid.nl/berichten-over-uw-buurt

Afspraak bij de gemeente

Balies Publiekszaken: Heeft u een nieuw paspoort, ID-kaart of rijbewijs nodig? Of wilt u bijvoorbeeld een geboorte aangeven? Voor dit soort producten en diensten kunt u terecht bij de balies Publiekszaken bij Stadhuis Spui (Spui 70) en Stadskantoor Leyweg (Leyweg 813).

Afspraak maken: De gemeente werkt op afspraak. Zo kan de gemeente tijd voor u reserveren en bent u er zeker van dat u goed en snel geholpen wordt. Maak een afspraak via denhaag.nl/afspraak. Lukt het niet om op tijd een afspraak te maken via de website? Dan kunt u bellen naar 14070. De gemeente kijkt dan of het nodig is de afspraak te vervroegen.

Colofon

De Stadskrant verschijnt elke vier weken
De volgende Stadskrant verschijnt op: 18 november
Uitgave: Gemeente Den Haag, Spui 70, Postbus 12600, 2500 DL Den Haag, telefoon 070 752 80 66
E-mail: stadskrant@denhaag.nl
Eindredactie: Frans van Hiltten-Hamouche
Met bijdragen van: Aernout Bouwman, Inge van den Dobbelaars, Ingrid Essenburg, Angira Gena, Hans Oerlemans, Esther Peeters en Demi Steijlen
Klachten bezorging: denhaag.nl/stadskrant
Productie: Gemeente Den Haag, DBV
Reacties: Mail uw reactie naar stadskrant@denhaag.nl of bel 070 752 80 66

Straatintimidatie: ‘Ik wist niet dat het zó heftig was’

Als man meemaken hoe het voelt om op straat nagefloten te worden? Het kan in (S)exposed, een installatie van Studio Ongepast.

■■ Lotte Ottevanger, sinds een jaar nachtburgemeester van Den Haag, ontwierp (S)exposed oorspronkelijk als eindexamenproject aan de Design Academy in Eindhoven. Met bevriende sociologe Safiye Janson blies ze het nieuw leven in met Studio Ongepast. ‘Wij praten graag over de dingen waar mensen het niet over willen hebben.’
Met kunst en educatie als doel toert (S)exposed langs evenementen. ‘Het is een kleine ruimte waarin je als man in de schoenen van een vrouw gaat staan,’ legt Lotte uit. ‘In het donker ervaar je hoe het is als je in een donker steegje wordt “gecatcalled”, nage-roepen. Je krijgt geluid uit vier speakers, het is donker en claustro-

fobisch klein, dus het voelt best intens, maar dat is het ook in het echt.’ Kortgeleden kreeg (S)exposed er een prullenbak bij. ‘Om na afloop je trauma fysiek in te dumpen,’ verklaart Lotte. ‘Dat helpt echt om het uit een bepaalde laag van je hersenen weg te halen.’
Lotte krijgt meestal goede reacties. ‘Mannen zeggen: ik wist niet dat het zó heftig was. Sommigen gaan in de verdediging en zeggen: dit soort dingen doe ik helemaal niet! Waar het ons om gaat is laten zien dat intimidatie niet kan. Vrouwen normaliseren het soms ook. Die zeggen: tja, het hoort er een beetje bij hè. Ze hebben geen zin om er een ding van te maken. Terwijl het echt zó niet normaal is!’
Spreek degene aan die het overkomt
‘Publieke veiligheid is de verantwoordelijkheid ons allemaal,’ vindt Lotte. ‘We hebben ook mannen hard nodig om zich te verzetten

tegen seksisme.’ Voor mannen die iets gekks zien gebeuren, maar de dader niet durven aan te spreken heeft ze advies: ‘Spreek degene aan die de intimidatie overkomt. Vraag of je kunt helpen, of je even mee kunt lopen, doe misschien of je haar kent. Zo de-escalereer je de situatie zonder je met de dader te bemoeien.’
Nieuwe versies
(S)exposed gaat voorlopig nog door en er komen ook nieuwe versies. ‘Een over intimidatie van queer personen, een nachtclubversie, misschien een voor studentenverenigingen, een over racisme,’ somt Lotte op, die zich ook als nachtburgemeester inzet voor meer veiligheid, diversiteit en inclusie. ‘Ook in die rol kom ik altijd terug bij wie ik als kunstenaar ben.’

 Meer informatie over straat-intimidatie?
denhaag.nl/straatintimidatie

Door lage vaccinatiegraad stijgt kans op uitbraak infectieziekten

Iedere ouder wil dat zijn of haar kind gezond opgroeit. Vaccineren helpt kinderen te beschermen tegen ernstige ziekten die vroeger hele gezinnen in hun greep hielden. Toch daalt de vaccinatiegraad in Den Haag jaar na jaar.
■■ Voor veel ouders zijn dit ziekten die ze alleen kennen uit verhalen van hun (groot)ouders. Juist door dat vaccinaties in het verleden zo succesvol waren, komen ziekten als

mazelen, kinkhoest en polio nauwelijks nog voor. Dit betekent echter niet dat ze verdwenen zijn. En hoe groter de groep kinderen wordt die niet gevaccineerd is, hoe groter de kans op uitbraken met ernstige gevolgen voor de samenleving.
Daarom is het belangrijk de dalende trend te keren. Dat vraagt begrip voor de vragen en twijfels van ouders. De gemeente werkt hiervoor samen met het CJG, GGD

Haaglanden, zorgverleners en scholen.
Het afgelopen jaar zijn hoopvolle ervaringen opgedaan, maar er is meer nodig. De bescherming die we hebben opgebouwd, mogen we samen niet verloren laten gaan.
 Meer informatie?
cjdghaag.nl/vaccinatieschema

Eindsprint: plant erin tegel eruit

■ Het NK Tegelwippen loopt eind oktober af en u kunt nog meedoen. Help Den Haag aan een sterke eindsprint door tegels te vervangen voor planten. Haal een paar tegels uit uw tuin, gevel of schoolplein en zet er gratis planten voor terug. Zo maakt u de stad groener, koeler en gezelliger. En het helpt Den Haag aan een sterke finish van deze ludieke wedstrijd.
 Kijk hoe u kunt meedoen:
hethaagsegroen.nl/tegelwippen

Bijzondere middeleeuwse ring te bekijken bij Binnenhof
Vanaf de herfstvakantie is in het Informatiecentrum Binnenhofrenovatie een bijzondere gouden ring te zien. De ring lag meer dan 600 jaar verborgen in een oude gracht en werd begin 2026 gevonden bij onderzoek op het Binnenhof. Het sieraad draagt het woord STADICH, dat trouw en standvastigheid betekent.

GEMEENTE DEN HAAG

Ombudsman

Zaak met een luchtje

Stank op het portiek. Over de bron bestaat geen twijfel. De smerige lucht komt uit een van de flats. Al een tijd geleden is de bewoner met spoed opgenomen in het ziekenhuis. Vermoedelijk verblijft hij nu in een verpleeghuis. Niemand op het portiek heeft nog contact met hem. Sinds zijn vertrek is de voordeur niet meer open geweest. Duidelijk is wel dat er binnen een-en-ander ligt te rotten.

De naaste burens hebben er veel last van. Mevrouw Y meldt de overlast bij haar woningcorporatie en later ook bij de Haagse Pandbrigade van de gemeente. Dat heeft ook weken later niet tot enige actie geleid. ‘De een wijst naar de ander,’ vertelt ze aan de ombudsman. ‘Ondertussen wordt de stank alleen maar erger. Hoe lang gaat dit nog duren?’
Wie is in deze situatie verantwoordelijk voor het schoonmaken van de vervuilde flat? De ombudsman legt de vraag voor aan de gemeente. Waarom overleggen Pandbrigade en corporatie niet wie hier aan zet is? Hoe langer het duurt, hoe groter de kans op gevaar voor de volksgezondheid (ongedierte). Drie weken later meldt de gemeente enthousiast dat de kwestie wordt opgelost: ‘De woningcorporatie pakt haar verantwoordelijkheid enorm goed op en acteert mede op basis van bevindingen van de brandweer.’
Mevrouw Y merkt er weinig van. Het stinkt onverminderd heftig. De ombudsman vraagt daarom opnieuw opheldering: Wat betekent ‘enorm goed oppakken’ in dit geval? Een tijd lang blijft het stil, maar dan komt het verlossende bericht. ‘De woning wordt vandaag schoongemaakt!’ Opluchting op het portiek, dat zeker, maar waarom pas actie na ruim twee maanden én een interventie van de ombudsman? Dat moet sneller.

 Heeft u klachten over de gemeente of jeugdzorg en komt u er niet uit? Neem contact op met de Gemeentelijke ombudsman, Carina van Eck of de Jeugdombudsman, Coby van der Kooi.
Website: ombudsman.denhaag.nl, jeugdombudsman.denhaag.nl
Inlooppreekuur: dinsdag van 12.30 tot 15.00 uur in een bibliotheek, kijk op de website voor de locatie van deze week
Mail: ombudsman@denhaag.nl, jeugdombudsman@denhaag.nl
Bel: 070 752 82 00 (werkdagen van 9.00 tot 12.00 uur)
Post: Postbus 16623, 2500 BP Den Haag

De eerste Marathon in Den Haag

■ Duizenden lopers en supporters beleven op zondag 1 november een historisch sportmoment: de allereerste marathon in Den Haag. Het parcours van de NN Marathon The Hague gaat langs iconische plekken in de binnenstad en verbindt deze met het Westland en de kustlijn. De start en de finish zijn op het Malieveld, op loopafstand van Den Haag Centraal. Wie niet zelf mee rent, maar wel de deelnemers wil aanmoedigen kan terecht langs het hele parcours.

Samen met lokale sportaanbieders zijn er direct langs het marathonparcours sport- en spelactiviteiten georganiseerd voor jong en oud. Langs de hele route zorgen muzikale acts voor sfeer.
Praktische informatie
Er zijn wegafsluitingen. Kom zo veel mogelijk met het openbaar vervoer.
 Meer informatie?
nnmarathonthehague.nl

Verduurzaming vve in een voormalig schoolgebouw is winstgevend

Vve bespaart energie

‘We zijn er allemaal op vooruit gegaan, ook in onze portemonnee.’ Inwoner René L’Herminez doelt op de woningeigenaren van zeven appartementen in een voormalig schoolgebouw.

‘W e zijn van het gas af, betalen minder voor energie, het woonklimaat is enorm verbeterd, onze woningwaarde is gestegen en de vve-bijdrage is gelijk gebleven.’ Hoe dat is gelukt, vertelt hij graag.

Hij begint zijn verhaal op 1 oktober 2013. Dan koopt René samen met zijn vrouw Miriam een appartement met atelier in het voormalige schoolgebouw aan de Van Merlenstraat in Den Haag. Het atelier is voor Miriam. Zij is beeldend kunstenaar. Het gebouw waarin ze wonen is dan al verdeeld in zes woonappartementen en een dansschool. Als vve hebben ze de volgende maatregelen genomen:

- zes zonnepanelen per appartement
 - dakisolatie
 - vloerisolatie
 - binnengevelisolatie van 10 centimeter
 - kunststof kozijnen met HR++ glas voor 72 ramen en deuren aan de buitenkant van het gebouw
 - De speelplaats is omgetoverd in een groene klimaatadaptieve tuin met waterberging en irrigatiesysteem.
- Individueel hebben de eigenaren daarna gekozen voor extra zonnepanelen, een hybride of volledige warmtepomp. René en Miriam hebben daarvoor ook een balansventilatiesysteem met warmterugwinning en convectoren voor verwarming van hun huis geïnstalleerd.

‘Bijna het hele gebouw is door de gezamenlijke maatregelen van energielabel G naar A+/++ gegaan. Alleen de isolatie van het gebouw leverde al 25 procent energiebesparing op. Op de

René L’Herminez bij de warmtepomp op zijn dakterras.

JURRIAN BROBBEL

Lening uit het vve-fonds
Het vve-fonds werkt samen met de vve-balie van de gemeente en biedt kennis en financiering aan vve’s om energie en kosten te besparen. De voordelen zijn:

- 100 procent (achterstallig) onderhoud financieren
- Mogelijk om onderhoud en verduurzaming te combineren
- De lening heeft een vrije looptijd keuze van tien, vijftien of twintig jaar
- Geen afsluitkosten en u hoeft niet langs de notaris
- Onbeperkt en boetevrij aflossen. Kijk op de website voor meer informatie en projecten die al gebruik maakten van het fonds.

 Meer informatie?
vvefondsdenhaag.nl

benedenverdieping is deze besparing zelfs 40 procent door de vloerisolatie.’

Plan voor subsidieaanvragen
Voorafgaand aan de energiebesparende maatregelen heeft René eerst een duurzaamheidsplan gemaakt voor het gebouw. ‘Dit plan kun je bij alle subsidieaanvragen voegen. We hebben dankzij dit plan subsidies gehad van de gemeente, RVO, Duurzaam Den Haag en de provincie. We hebben als eerste vve gebruikgemaakt van een lening uit het vve-fonds van de gemeente. De lening is goedkoop en je kunt er lang over doen om de lening af te lossen. De aflossing van deze lening wordt betaald uit de maandelijkse bijdragen. Onze vve-bijdrage hoeft daarvoor zelfs niet omhoog omdat we met de maatregelen flink besparen op het onderhoud.’ In het duurzaamheidsplan staat ook het

legplan voor zonnepanelen. Die zijn zo neergelegd op het dak dat elk appartement er evenveel voordeel van heeft. René: ‘Dus iedereen wekt voldoende energie op en heeft gratis stroom.’

De gezamenlijke tuin was een stenen schoolplein maar staat nu vol met planten die goed zijn voor insecten en vogels (biodiversiteit). Met het opvangen water van het dak krijgen de planten water met een bewateringssysteem.

René is nog steeds trots op zijn duurzaamheidsplan voor het gebouw. ‘De CO₂-besparing en de begroting kloppen nog steeds. Daarover verbaas ik me nog altijd.’ Of het niet te veel werk is geweest? ‘Het houdt me van de straat sinds ik met pensioen ben,’ constateert René glimlachend.

 Meer informatie?
denhaag.nl/duurzaamwonen

Gluren bij je Groene Buren

■ Tijdens de open dagen van Gluren bij je Groene Buren op 31 oktober en 7 november zetten René en Miriam hun voordeur open. Ze laten dan zien wat ze met hun vereniging van eigenaren (vve) hebben verduurzaamd, individueel en als vve. Benieuwd welke andere woningen in Den Haag de deuren openen? Op de website van de Duurzame Huizenroute staan alle woningen.

Deel ook uw ervaringen
Wilt u uw eigen ervaringen delen met andere huiseigenaren? Meldt uw woning dan aan bij de Duurzame Huizenroute en doe mee met de open dagen. U hoeft niet een hele verbouwing te hebben gedaan. U kunt ook de kleinere aanpassingen laten zien.

 Meer informatie?
duurzamehuizenroute.nl/den-haag

Zonnecollectoren onder sportveld
Den Haag heeft het eerste werkende zonnecollectorveld van Nederland. Onder het kunstgras van een sportveld in Moerwijk wordt zonnewarmte opgevangen en opgeslagen. Met warmtepompen wordt deze warmte gebruikt voor het verwarmen van twee basisscholen en een peuterspeelzaal in de buurt. Kijk voor meer informatie op denhaag.nl/duurzamestad. HENRIËTTE GUEST

Energiecoach helpt besparen

■ Wilt u een lagere energierekening? Of zoekt u tips om uw woning duurzamer te maken? Een energiecoach helpt u gratis. De energiecoach komt bij u thuis en denkt met u mee. U krijgt slimme tips en hulp bij het aanvragen van gratis energiebesparende spullen en subsidies. Zo ontdekt u hoe u energie én geld bespaart.

 Meer informatie?
denhaag.nl/energiecoach

2 tot en met 8 november: Een week vol leuke activiteiten

Haagse klimaatweek

Kom naar de Haagse klimaatweek van 2 tot en met 8 november! Doe mee met gezellige workshops, ga lekker plantaardig eten, krijg isolatietips of ga wandelen met een boswachter. Meld u nu aan!

Tijdens de hele klimaatweek zijn er allerlei activiteiten op drie hoofdlocaties. Daarnaast zijn er verspreid over de stad nog meer leuke activiteiten voor jong en oud. Op de website haagseklimaatweek.nl staat het hele programma

Voedsellokaal de Gymzaal
Voedsellokaal De Gymzaal is een bijzondere plek in Den Haag. ‘Ik noem het vaak een groen buurthuis,’ zegt Kris Okker. Hij is dagelijks actief in het Voedsellokaal. ‘Het motto van de Gymzaal is dan ook Duurzaam en Buurzaam.’

‘Niet alle duurzame keuzes zijn makkelijk of leuk,’ zegt Kris. ‘Boodschappen zijn vaak duurder, je past je eetpatroon aan, vliegt niet of minder en koopt minder spullen. Maar het levert ook veel op. Ik heb vooral bewondering voor mensen die als eerste een stap zetten in hun eigen omgeving. Daar zit een enorme drempel. En daarbij kunnen we elkaar helpen.’

‘De klimaatweek helpt ons om meer bekendheid te geven aan onze bestaande activiteiten,’ legt Kris uit. ‘Zo organiseren we al wekelijks de versmarkt Lekker-nassûh, de verpakkingsvrije winkel en de weggeefwinkel. Tijdens de klimaatweek is er ook een FietsAtelier, een workshop knutselen met afval, een theeproeverij en nog veel meer.’

De Helena en EnergieKas
Iris Schutte is zakelijk en artistiek leider van de EnergieKas en docent aan de Willem de Kooning Academie. In de EnergieKas op het dak van de Helena heb

In Voedsellokaal de Gymzaal zijn er de hele week activiteiten.

FLEUR BEEMSTER

Aanmelden voor activiteiten

Er is heel veel te doen tijdens de klimaatweek! Op deze pagina staat een kleine selectie. Neem een kijkje op de website haagseklimaatweek.nl of er iets leuks voor u bij zit en meld u aan!

Voor de meeste activiteiten is aanmelden verplicht. Veel activiteiten zijn gratis maar voor sommige moet u betalen. Kijk op de website welke dat zijn. Wacht niet te lang want er zijn populaire activiteiten die snel vol zijn!

 Meer informatie?
haagseklimaatweek.nl

je een prachtig uitzicht over de stad. Projecten rondom natuur, warmte, voedsel en circulariteit komen hier bij elkaar. Dit combineren we met workshops, exposities en evenementen.’

‘Zelf eet ik het liefst geheel plantaardig. Ik ben ook lid van een energievoedselcoöperatie. Samen met buurtbewoners hebben we op het dak van poppodium Paard zonnepanelen gelegd. Door dat soort dingen samen te doen kun je elkaar inspireren.’

Tijdens de Haagse klimaatweek is er van alles te doen, zoals het Wooncafé Dag van de isolatie, het Stadsgesprek: Het stroomnet zit vol, een zero-waste diner en een Warmtelab.

The Grey Space

Marijke Cobbenhagen is directeur van The Grey Space in the Middle. ‘Bij The Grey Space brengen we kunst, kennis en

experiment bij elkaar: we bieden makers en publiek een plek om elkaar te ontmoeten en verhalen te delen,’ vertelt Marijke.

‘Ons gebouw is onlangs verduurzaamd en we gaan overstappen op Oscar Circulair voor onze afvalverwerking.’

Op persoonlijk gebied heeft Marijke ook een keuze gemaakt om te veranderen. ‘Ik ben vaak buiten, wandelend door de bergen met een tent. Ik houd me dan heel precies aan de leave-no-trace-filosofie (laat niets achter). Ik merk dat ik ben gestopt met dromen over verre reizen, omdat er dicht(er) bij huis zo veel ongelooflijk mooie, wilde plekken te vinden zijn.’

Kom tijdens de Haagse klimaatweek naar het Re:Generation Festival. Met muziek, eten workshops en kunst.

Stadsgesprek: Het stroomnet zit vol

■ Den Haag gaat steeds meer schone energie gebruiken. Maar het stroomnet is vol. Wat moet er in de stad gebeuren om het stroomnet uit te breiden? En hoe kunnen we woningen voorbereiden op verwarmen en koken met schone energie? Locatie: Helena van Doeverenplantsoen 3, dinsdag 3 november, 17.00 - 19.00 uur.

Restaurantroute en koken op stroom

■ ■ Duurzame Restaurantroute
Tijdens deze avondwandeling ontdekt u hoe lekker duurzaam eten is. U eet een compleet plantaardig diner bij drie Haagse restaurants. Onderweg vertellen onze gidsen over de ondernemers en de keuzes die zij maken. Restaurants: Rozey, Vegan Pizza Bar, Zebedeus. Dinsdag 3 en woensdag 4 november, 18.30 - 21.00 uur.

Kleine koks op stroom
Kinderen ontdekken tijdens deze

gezellige kookworkshop hoe zij veilig, snel en makkelijk op inductie een maaltijd kunnen bereiden. Er wordt niet gekookt op gas, maar op elektriciteit. Tijdens deze gezellige workshop maken kinderen samen een heerlijke plantaardige snack of maaltijd en ontdekken zij hoe veilig, snel en makkelijk koken op inductie is. Locatie: Buurtcentrum de Mussen, woensdag 4 november, 13.00 - 15.00 uur.

Wooncafé Dag van de isolatie

■ Tijdens het Wooncafé Dag van de isolatie krijgt u praktische tips over isoleren, energie besparen en het verbeteren van uw woning. Het gaat over een specifiek onderwerp dat inwoners of vve's tegenkomen bij het isoleren van hun huis. Dit doen we met een expert en een ervaringsdeskundige. Het Wooncafé is er voor woningeigenaren en huurders. Locatie: Helena van Doeverenplantsoen 3, donderdag 5 november, 19.00 - 21.00 uur.

Proefrit met de DEELauto

■ Staat u weleens stil bij een deelauto van Bezuidenhout DEELt? Kom dan gratis uitproberen. Tijdens een vrijblijvende rit met één van de leden ontdekt u hoe het werkt. Krijg informatie over kosten, hoe het bevalt en hoe het bijdraagt aan de buurt. Een rit duurt vijftien tot twintig minuten. Locatie: Bibliotheek Bezuidenhout, Sillesstraat, 10.00 - 16.00 uur.

‘Je vergeet die camera al gauw’: Scheveningen in nieuwe realityserie

Het nieuwe tv-programma ‘Scheveningen: Dag & Nacht’ laat zien wat er allemaal komt kijken bij een gezellige en veilige dag in de badplaats. In beeld komen handhaving, veegploeg en havendienst.

■ ■ Handhaver Daniel van der Haar en zijn collega’s Roy Markus en Jurian Bertram laten hun werk zien.

Hoe was het om je werk te doen met een camera naast je? Daniel: ‘De eerste dag was het wel een beetje raar. Maar je vergeet die camera al gauw.’

Waar speelt het televisie-programma zich af? Daniel: ‘Op de Scheveningse Boulevard. We laten zien wat we daar doen. Zo houden we toezicht, bijvoorbeeld op softdrugs- en alcoholgebruik. En fietsers die in het voetgangersgebied rijden. We plakken ook pleisters op wondjes en sneetjes.’

Handhavers Daniel van der Haar (links) en Jurian Bertram (rechts) in actie in ‘Scheveningen: Dag & Nacht’.

Werken jullie ook met de politie samen? Daniel: ‘Ja, heel veel. In het programma controleren we bijvoorbeeld strandtenten. Daar slapen vaak daklozen. Dat mag niet. Die ochtend treffen we een slapende man aan. Hij is dronken. Omdat hij geen identiteitskaart heeft, houden we hem aan. We waarschuwen de politie. Hij moet mee naar het bureau en wordt gefouilleerd. Dat

doen we altijd bij een arrestant die in de politieauto moet. Dan gaat het mis. Samen met een agent druk ik de man tegen de grond. We krijgen hem onder controle als de agent pepperspray gebruikt.’

Werk je alleen op de Boulevard? Daniel: ‘Het programma speelt zich daar grotendeels af. Maar ik werk in heel Scheveningen. Samen met mijn collega Jurian ben ik veel in Duindorp. Wij houden daar onder meer contact met de bewoners. Ik begrijp dat de aandacht uitgaat naar de Boulevard, want die kent iedereen. En het is een prachtige plek voor een dagje strand. Maar jammer dat er niet meer aandacht is voor ons werk in de rest van Scheveningen. Dat zou ik ook graag op televisie laten zien.’

Scheveningen: Dag & Nacht is vanaf 27 oktober elke dinsdag om 20.30 uur acht keer te zien op RTL5.

O, werkt dat zo? Kunst op straat tegen graffiti

Muurschilderingen maken de stad niet alleen mooier. Ze helpen ook om graffiti, posters en stickers tegen te gaan. Daarom zet de gemeente ze steeds vaker in op plekken waar veel overlast is.

■ ■ Fanja Rekkers en Simon van Hoorn werken bij Meldpunt Graffiti van de gemeente. Hun team haalt iedere dag illegale graffiti, posters en stickers in de openbare ruimte weg. ‘We zijn verantwoordelijk voor het verwijderen van graffiti van zo’n 8.000 (particuliere) panden in de stad,’ legt Fanja uit. ‘Maar ook

van bijvoorbeeld afvalbakken, banken of staanders van viaducten.’ Simon: ‘Elke dag doe ik een rondje door het Centrum en het Zeeheldenkwartier. De populairste plekken (hotspots) voor illegale graffiti.’ Hij signaleert en rapporteert nieuw aangebrachte graffiti, stickers en posters. Aanstootgevende graffiti, zoals hakenkruizen, wordt zo snel mogelijk weggehaald. Om te voorkomen dat muren en elektriciteitshuisjes steeds opnieuw moeten worden schoongemaakt, kiest de gemeente soms dus voor een muurschildering.

Daarbij werkt zij regelmatig samen met The Hague Street Art en de afdeling Cultuur. Dat werkt goed. Zo werd een elektriciteitshuisje aan de Kanaalweg bijna iedere week voorzien van nieuwe tags. Dat zijn handtekeningen die graffiti-sputters op verschillende plekken achterlaten. Nadat het huisje een schildering kreeg, bleef het veel langer schoon. Toch is er ook een keerzijde: het onderhoud is veel werk. ‘Na tien jaar moet je zo’n kunstwerk opknappen, anders ziet het er niet uit,’ zegt Simon.

Ook kunnen bewoners zelf een muurschildering aanvragen. Voor 2025 en 2026 heeft de gemeente hiervoor subsidie beschikbaar gesteld. Een bewoner van de Boegstraat in Scheveningen maakte daar gebruik van. Vanuit zijn woonkamer keek hij uit op een kale muur. Daarom kwam hij met het idee voor een grote muurschildering van een golf. Voor zo’n plan is wel voorbereiding nodig. Buurtbewoners moeten ermee instemmen als zij de schildering vanuit hun huis zien. Ook is toestemming nodig van de

eigenaar van het pand. Daarnaast moeten er afspraken worden gemaakt over het onderhoud. Als alles volgens plan verloopt, verschijnt de schildering in het voorjaar van 2027 op de muur. Zo verandert een kale gevel in een opvallend kunstwerk voor de buurt.

 Meer weten over muurschilderingen of subsidie aanvragen? denhaag.nl/nl/subsidies/subsidie-muurschildering-aanvragen
Graffiti melden? denhaag.nl/graffiti

Eerste Bibliotheek op school Plus

■ De Annie M.G. Schmidtschool in de wijk Zorgvliet start als eerste school in Den Haag met de ‘Bibliotheek op school Plus’. De school werkt twee jaar lang samen met Bibliotheek Den Haag en ABC Onderwijsadviseurs om leesplezier, leesbegrip en leesonderwijs te verbeteren. Kinderen die met plezier lezen, ontwikkelen hun taalvaardigheid en doen makkelijker mee in de samenleving. De Bibliotheek op School Plus ging open tijdens de Kinderboekenweek.

Sportstrippenkaart nu ook in Escamp

■ De sportstrippenkaart is nu ook in Escamp beschikbaar. Met de kaart kunnen kinderen van zeven jaar twaalf keer gratis kennismaken met sporten bij sportclubs in de buurt. Ze ontvangen de strippenkaart automatisch thuis. Na ontvangst kunnen ouders hun kind registreren en via moveo70.nl/strippenkaart sportactiviteiten boeken. Eerder was de kaart er al in Laak, Loosduinen en Leidschenveen-Ypenburg; de komende maanden wordt hij ook ingevoerd in andere stadsdelen.

Week van de Pleegzorg: kom naar de informatiebijeenkomst

■ De Week van de Pleegzorg is begonnen! Bent u benieuwd welke vormen van pleegzorg er zijn, hoe het traject eruit ziet en welke begeleiding u als pleegouder krijgt? Kom dan naar de informatiebijeenkomst over pleegouderschap op 12 november in Rijswijk. Jeugdformaat neemt u mee in de wereld van pleegzorg en geeft u een realistisch beeld van wat het betekent om pleegouder te zijn. Stel al uw vragen aan ervaren pleegouders en ontdek of

pleegzorg bij u past. Liever online informatie? Jeugdformaat biedt ook een webinar dat u vrijblijvend thuis kunt volgen.

 Meer informatie en aanmelden: jeugdformaat.nl/word-pleegouder

Den Haag wil directe trein Brussel

■ De gemeente, bedrijven en organisaties in de stad hebben een verklaring ondertekend dat ze graag een directe treinverbinding met Brussel willen. Voor Den Haag met al zijn internationale organisaties is dat belangrijk. De verbinding zou er moeten zijn in 2029, als Nederland voorzitter is van de Raad van de Europese Unie. De gemeente heeft spoorbedrijven gevraagd of zij een directe trein tussen Den Haag en Brussel kunnen laten rijden.

Omkijken naar elkaar

Want alle gebaren maken een verschil

Alles uit de kast voor elkaar

‘Onze ijskast is leeg en pas over vier dagen staat er weer geld op mijn rekening.’ Voor zulke noodkreten heeft Jolanda Fasseur altijd extra levensmiddelen in huis. Ze zet een tas klaar met rijst, pasta, blikgroente of soortgelijke producten.

Het begon met een kastje aan de Valkenboskade. Jolanda legde er spullen in uit haar voorraadkast. Snel was alles meegenomen. Omwonenden ontdekten het kastje en volgden haar voorbeeld. Het werd een plek om te delen, voedselverspilling tegen te gaan en buurtgenoten te helpen.

Vijf jaar later zijn er een stichting, vrijwilligers, organisaties en winkeliers die producten schenken en een community van buurtbewoners die hulp kunnen gebruiken. ‘Ik ben zelf ook verbaasd hoe groot het is geworden. Vooral sinds 2024 gaat het hard. Toen won ik de Haagse Vrijwilligersprijs. Door alle publiciteit zijn we nu bekend in de hele stad. Ik krijg overal spullen aangeboden: “Jolanda, kun je er iets mee?”

Net boven bijstand

Ze vertelt het verhaal bij haar thuis. De hal staat vol met dozen afwasmiddel, waspoeder, shampoo en andere verzorgingsproducten. Een dag eerder opgehaald bij het Armoedefonds. Hoe zorg je dat die producten bij de mensen komen die ze nodig hebben? ‘Dat gaat via Facebook en Hoplr. Ik meld wat er is binnengekomen.

Stichting Initiatief Buurtkast Valkenbos helpt veel mensen in de omgeving.

HUGO DE WOLF

Wat is een buurtkastje?

Een buurtkastje is een kast waar mensen eten en verzorgingsproducten kunnen neerzetten voor buurtgenoten die dit goed kunnen gebruiken. Denk aan houdbare producten, groente, fruit of toiletartikelen. Zo gaan er minder spullen verloren en helpen bewoners elkaar op een eenvoudige manier. Het idee is: pak wat je nodig hebt en geef wat je kunt missen.

Vrijwilligers vullen tassen en wie zich aanmeldt, kan er eentje ophalen. Na het weekend is alles weg.’

‘Vooral gezinnen met een inkomen net boven de Ooievaarspas-grens hebben het zwaar. Ze vallen buiten regelingen zoals een gratis fiets voor schoolgaande kinderen. Moet je voor alles het volle pond betalen, dan haal je het eind van de maand niet met een minimuminkomen. Schrijnend dat in onze wijk kinderen zonder maaltijd naar bed gaan.’

Kerstfeest Wijkpaleis

Binnenkort kan Jolanda weer helpende

handen gebruiken bij de organisatie van een groot Kerstfeest in Weimar’s Wijkpaleis. ‘We gaan bij supermarkten vragen producten te schenken. Een aantal vrijwilligers ontvangt ook zelf steun van de stichting. Ze willen graag iets terugdoen. Daar draait het om: geef wat je missen kunt, dat kan ook tijd, energie en enthousiasme zijn.’

Nu de stichting steeds meer doet, groeit de noodzaak van een eigen ruimte. Een pandje om producten op te slaan, mensen te ontvangen en misschien een maaltijd te serveren. ‘Al is het maar tijdelijk.’

Mantelzorg in cijfers

- 33 procent van de Haagse inwoners verleent mantelzorg.
- 71 procent van de mantelzorgers biedt langer dan twaalf maanden zorg.
- Gemiddeld geven mantelzorgers twaalf uur per week en negen maanden per jaar zorg.
- 27 procent heeft moeite om mantelzorg te combineren met werk of andere dagelijkse bezigheden.
- 40 procent heeft behoefte aan ondersteuning om de mantelzorg-belasting te verminderen.

Vrijwilligerswerk in cijfers

- 36 procent van de Haagse inwoners deed het afgelopen jaar vrijwilligerswerk.
- 32 procent hiervan geeft aan zelfs wel meer te willen doen.
- Vrijwilligers geven de organisatie waar zij vrijwilligerswerk voor doen het rapportcijfer 7,9.
- 42 procent van de inwoners die nog geen vrijwilligerswerk zouden dat wel willen.
- 56 procent doet vrijwilligerswerk vooral om iets voor een ander te betekenen.

Wij brengen u uit en thuis

- De vrijwilligers van stichting Wijkbus Uit en Thuis helpen bewoners uit het Regentesse- en Valkenboskwartier en de Bomen-, Heester- en Bloemenbuurt die niet met het openbaar vervoer kunnen reizen. Voorzitter Frans Winterwerp: ‘Met onze ritten brengen we mensen naar familie, de dagopvang of de dokter. Zo blijven zij verbonden met hun omgeving.’ Persoonlijk contact en betrouwbaarheid staan daarbij centraal. De vrijwilligers kennen

hun passagiers en bieden meer dan alleen vervoer.

Help mee Wijkbus Uit en Thuis zoekt chauffeurs en een telefonist.

Meer informatie over vrijwilligerswerk of lid worden vindt u op wijkbusuitenthuis.jimdofree.com

HUGO DE WOLF

Omkijken naar elkaar helpt

- Wilt u iemand helpen? Of bent u eenzaam, heeft u een beperking of moet u voor iemand zorgen? Kunt u daarbij hulp gebruiken? Naar elkaar omkijken is belangrijk. Zo heeft iedereen gelijke kansen om mee te doen. Helpen kan op allerlei manieren. Niet alleen door vrijwilligerswerk of mantelzorg, ook kleine helpende gebaren kunnen grote waarde hebben.

Meer informatie: denhaag.nl/omkijkennaarelkaar

Een veilige plek om op adem te komen

Aansterken in Logeerhuis in Laak

‘Ik ben zo blij dat ik hier mocht herstellen na mijn heupoperatie. Wat een lieve mensen! Mooi hoe zij zich inzetten voor anderen.’ De gasten van Logeerhuis in Laak zijn allemaal vol lof over de vrijwilligers en dankbaar dat ze er op adem konden komen.

Het was sinds 2017 de droom van Margreet de Jonge en een team van vrijwilligers waaronder twee huisartsen. Een logeerplek voor mensen die tijdelijk niet thuis kunnen wonen. Jarenlang bleef het een droom totdat in 2024 de eerste gast verwelkomd kon worden. In het nieuwe woongebouw Wenckebach heeft Staedion twee appartementen ingericht als logeerhuis met een gezamenlijke woonkamer en keuken. Gasten blijven er twee tot maximaal drie weken en betalen een kleine dagvergoeding.

‘Toen ik zelf jaren geleden aan mijn heup werd geopereerd, mocht ik nog drie dagen in het ziekenhuis blijven,’ vertelt Margreet. ‘Nu sta je na een dag al buiten. Voor ouderen is elke operatie een grote ingreep. Ze hebben tijd nodig om weer op krachten te komen. Hoe doe je dat als je alleen woont zonder mantelzorg? Daarvoor is het logeerhuis. Vrijwilligers zorgen voor een liefdevolle ontvangst, gezelligheid en lekkere maaltijden. Je krijgt de tijd om aan te sterken en nieuwe energie op te doen.’ Alleenwonende ouderen die kort na een operatie alweer naar huis gaan, belanden vaak snel (weer) bij de eerste hulp na een val of ander ongeluk. Een veilig verblijf in een logeerhuis kan leed voorkomen en medische kosten besparen. Het is vele malen goedkoper dan een bed in de zorg.

Gerust hart
De appartementen zijn ook bedoeld om

Logeerhuis in Laak geeft ruimte voor zorg en herstel.

HUGO DE WOLF

Zorg en gezelligheid

Het Logeerhuis in Laak draait volledig op de inzet van vrijwilligers en is op zoek naar nieuwe mensen die willen helpen. Vrijwilligers maken bijvoorbeeld eten klaar, schenken een kop koffie of thee en zorgen voor een warme, huiselijke sfeer. Samen vormen zij een betrokken team dat gasten ondersteunt tijdens hun tijdelijke verblijf. Met slechts een paar uur per week kun je al veel betekenen voor mensen die extra hulp of aandacht nodig hebben.

 Meer informatie?
logeerhuisinlaak.nl

mensen op te vangen die sterk afhankelijk zijn van mantelzorg. ‘We hebben hier een mevrouw gehad die inwoonde bij haar dochter. Ze gingen altijd met z’n allen op vakantie, maar dat was te veel geworden voor moeder. Zij is daarom een tijd bij ons geweest, zodat het gezin toch met een gerust hart op reis kon.’

Margreet was zelf mantelzorger van haar man. In september overleed hij op 72-jarige leeftijd. Het kwam niet onverwacht, maar ging toch nog snel. ‘Ik heb altijd met liefde voor hem gezorgd. We hadden het goed samen. Maar nu besef ik pas hoeveel je als mantelzorger inlevert. Ongemerkt wordt het steeds meer. Ineens heb ik veel meer tijd en kan alles zelf bepalen zonder rekening te hoeven houden met thuis. Ik ga een compleet ander leven leiden.’ Haar man had graag nog een reis naar

Bali gemaakt waar ze samen de mooiste vakantie ooit beleefden. Het mocht niet zo zijn. Margreet hoopt er over een tijd toch heen te vliegen om daar zijn as uit te strooien.

Respijtzorg in Den Haag

Mantelzorg kan zwaar zijn. Daarom is het belangrijk dat een mantelzorger op tijd hulp krijgt als het te veel wordt. Die hulp heet respijtzorg. Er zijn twee vormen van respijtzorg in de gemeente Den Haag: logeeropvang en vervangende mantelzorg.

 Lees meer over hulp voor mantelzorgers op
denhaag.nl/hulpvoormantelzorgers

Haagse Mantelzorg Driedaagse

■ Geeft u mantelzorg? Van donderdag 12 november tot en met zaterdag 14 november kunt u naar gratis activiteiten en bijeenkomsten bij sociale partners in de stad. Met de gedachte ‘Even tijd voor jezelf’ biedt de Haagse Mantelzorg Driedaagse de mogelijkheid voor ontmoeting en ontspanning.

 Programma:
denhaag.nl/mantelzorgdriedaagse

Bedankt lieve mantelzorgers en vrijwilligers
Heel veel mensen doen het continu: omkijken naar elkaar als mantelzorger of vrijwilliger. Die toewijding helpt de naasten, de omgeving én de stad. Dat is belangrijk werk en verdient erkenning waardering. In november organiseert de gemeente waardering op diverse manieren.

HENRIËTTE GUEST

Cadeaukaart als waardering

■ De gemeente bedankt mantelzorgers en vrijwilligers met een cadeaukaart als blijk van waardering voor hun inzet. Mantelzorgers en vrijwilligers kunnen van 14 oktober tot en met 24 december 2026 een cadeaukaart aanvragen. Er is keuze uit een aanbod van meer dan 100 verschillende cadeaukaarten.

 Informatie en voorwaarden:
denhaag.nl/waardering

Haagse Vrijwilligersprijzen

■ Met de Haagse Vrijwilligersprijzen zet de gemeente ieder jaar vrijwilligers, vrijwilligersteams en vrijwilligersorganisaties in het zonnetje. Kent u iemand die een bijzondere bijdrage levert? Dan kunt u diegene ieder jaar in september voordragen voor een van de Haagse Vrijwilligersprijzen. Zo krijgt zijn of haar inzet de waardering die ze verdient.

 Meer informatie vindt u op
denhaag.nl/vrijwilligersprijzen

Opgroeien met veel te grote zorgen

Hij is dichter, podcastmaker, getrouwd én de trotse vader van een dochter. Nummer twee is op komst. ‘Ik wil hun de jeugd geven die ik zelf heb gemist,’ vertelt George van Loon (31). Onbezorgd kind zijn zat er voor hem niet in.

Vader en dochter.

GEORGE VAN LOON

Georges moeder leed aan psychoses en vader was vaak afwezig. ‘Ik maakte me altijd grote zorgen. Wat wist ik van psychoses? Mensen die daaraan lijden, sporen niet en kunnen onverwacht agressief worden, dat pikte ik op. Niemand vertelde hoe het werkelijk zat. Ik liep rond met een hoofd vol vraagtekens. Je wilt het goed doen, maar weet niet hoe. Ook hulpverleners zagen me niet, behalve die keer dat er eentje zei: ‘Jouw moeder zal niet oud worden door alle pillen die ze slikt.’ Dat komt keihard aan bij een

Podcast
‘Poets at the Table’ is een Spotify-podcast waarin George en Joan van Loon met gasten praten over psychische kwetsbaarheid en hoe zij daarmee omgaan.

vijftienjarige.’
George was een jonge mantelzorger, hoewel hij die term pas veel later hoorde. Hij had als kind volwassen zorgen. Veel jongeren maken hetzelfde mee. Ze nemen huishoudelijke taken over, cijferen zichzelf weg en zwijgen over de eigen sores om hun ouders te ontzien. Op school of waar dan ook, altijd is er de gedachte: Hoe is het thuis? Wat tref ik aan?

Ik, Jij & Wij
Kompassie is het Haags steunpunt voor mensen met een psychische

kwetsbaarheid én hun naasten. Jonge mantelzorgers kunnen er praten met ervaringsdeskundigen. Geen therapie, maar iemand die vraagt: ‘Wat heb je nodig? Waar kan ik je bij helpen?’ Ook is er de lotgenotengroep Ik, Jij & Wij die bij elkaar komt om ervaringen uit te wisselen, maar vooral ook om leuke dingen te doen.

Pas toen George in therapie ging, kreeg hij inzicht in wat er met zijn moeder aan de hand was. Nu – zoveel jaar later – is het verleden afgesloten. ‘Ik verwijt niemand iets. De zorgen en alles eromheen

hebben me sterker gemaakt. Ik wil laten zien dat er hoop is. Zoek hulp om beter te begrijpen wat er speelt aan psychische problemen in jouw gezin is en hoe jij daarop reageert. Toen ik dat inzag, viel er veel angst weg en kon ik verder met mijn leven.’

 Aanmelden voor de lotgenotengroep:
aanmelding@kompassie.nl
of 070 427 32 40 en vraag naar Marlou of Lidia

Mantelfoon: een ervaren luisterend oor

Op elke vier Hagenaars is er één mantelzorger. Velen voelen dat niet zo. Ze zorgen voor hun partner, ouders of een vriend. Dat doe je gewoon. Maar wat als de zorg langzaam steeds zwaarder wordt en je loopt tegen grenzen aan? Wacht niet te lang met hulp inroepen.

Waar te beginnen? Voor vragen, informatie of gewoon om je verhaal te vertellen, is er sinds kort de Mantelfoon. Een telefonische hulplijn voor mantelzorgers. Je krijgt direct een ervaren mantelzorg-consulent van Inklusio Haags Welzijn aan de lijn die rustig de tijd neemt om te luisteren en samen na te gaan wat er mogelijk is aan zorg of praktische oplossingen.
Mantelzorgers hebben veel over voor hun naasten. Je zorgt met liefde

Een ervaren mantelzorg-consulent neemt de tijd om te luisteren.

PEXELS

voor iemand van wie je houdt. Ook als het stress oplevert en ten koste gaat van je eigen sociale leven, gezin en/of werk. Dat is een tijd lang vol te houden, totdat je als mantelzorger zelf dreigt uit te vallen.
In Den Haag zijn er voorzieningen

en activiteiten die helpen dat te voorkomen en de zorg te verlichten. Mantelzorgers krijgen tips en tools om meer evenwicht te brengen tussen zorgtaken en hun sociale leven. Bellen met de Mantelfoon kan een eerste stap zijn.

 Meer informatie?
Mantelfoon Inklusio
Haags Welzijn
088 - 298 71 71
Werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur

‘Wat ik vragen wilde...’
■ Mijn zus nodigt me uit voor een weekendje weg, maar wie zorgt er dan voor mijn partner?
■ Mijn vader gaat snel achteruit. Ik ben eigenlijk alleen nog maar met hem bezig, hoe lang hou ik dit vol?
■ Ik zorg voor mijn zieke broer en probeer van alles te regelen, maar ik loop vast. Wie kan me helpen?

‘Dit soort vragen komen binnen bij de Mantelfoon,’ vertelt Wytze Triemstra, ouderen- en mantelzorg-consulent bij Inklusio Haags Welzijn. ‘We kunnen bellers op weg helpen door onze kennis en contacten met partners in de stad. Zorgen vraagt veel. Als je ergens mee zit, laat het weten. Vaak blijken er oplossingen, waardoor je het beter kunt volhouden.’

Een glimlach bezorgen

‘Dankbaarheid en verbinding,’ zo vat vrijwilliger Romano (24) het netwerk Haagse Helpers in twee woorden samen. ‘De mensen zijn dankbaar voor onze hulp en ik voel me met ze verbonden, soms groeit er zelfs een band.’ Hij is één van de tachtig jongeren (tot 30 jaar) die regelmatig klusjes doen bij mensen thuis en meehelpen bij het koken en uitserveren van sociale maaltijden.

Oprichter (2018) en coördinator Alex Haas brengt hulpvragers in contact met jongeren. Het gaat om praktische klussen zoals verhuisdozen uitpakken, een IKEA-kast in elkaar zetten, een simkaart verwisselen of met de hond wandelen tijdens een revalidatie. De hulpvragers hebben vaak een klein sociaal netwerk en/of zijn gebonden aan huis. Alex: ‘Behalve dat je een probleem oplost, heb je ook sociaal effect: bij een kop koffie elkaar leren kennen, verhalen uitwisselen en grapjes maken. Voor ons normaal, maar voor een ander ben je de leukste ontmoeting sinds tijden.’

Nieuwe skills
Haagse Helpers wil met de jongste generatie de stad socialer en meer verbonden maken, bijvoorbeeld met sociale diners in wijkcentra. Vrijwilligers doen inkopen, koken de maaltijd én schuiven aan om kennis te maken. Alex: ‘Je bent als team een middag bezig om alles voor elkaar te krijgen. Zeker voor jongeren die pas kort hier wonen is dit een leuke manier om een

Waar dromen we van...
Bij Haagse Helpers dromen we van een sociaal verbonden stad waar jongeren zich inzetten voor hun stadsgenoten.

Maar we zijn meer dan alleen een vrijwilligersorganisatie, we zijn een community. Door niet alleen anderen te helpen, maar ook zelf deel te nemen aan activiteiten die vóór en dóór onze vrijwilligers worden georganiseerd, groeien we en inspireren we elkaar.

Haagse Helpers wil de stad socialer en meer verbonden maken.

HAAGSE HELPERS

netwerk op te bouwen. Onze vrijwilligers bereiken resultaat, maar het heeft ook effect op henzelf: vrienden opdoen, nieuwe skills leren en delen van Den Haag ontdekken. Elke klus is een verhaal apart.’
‘Wie wil mijn tuin aanpakken? Ik zou het graag zelf doen, maar het lukt me niet meer.’ Een veelgestelde hulpvraag. Romano heeft al meerdere tuinen opgeknapt: snoeien, onkruid verwijderen en groenafval afvoeren. Hooguit een paar uur werk. Hij ziet hulpvragers opfleuren. Ze kunnen weer genieten van hun tuin. ‘Ik merk het bij alle klussen. Mensen krijgen weer een glimlach op hun gezicht en zijn superblij. Je maakt op zo’n moment het verschil in iemands leven.’

 Meer informatie?
haagsehelpers.nl

Den Haag doet: voor ieder wat wils
Op zoek naar vrijwilligerswerk dat bij je past? Kom langs bij de vacaturebank van Den Haag Doet!

Op DenHaagDoet.nl vind je honderden vrijwilligersvacatures voor jong en oud. Van eenmalige activiteiten tot vaste vrijwilligersfuncties en van sport en cultuur tot zorg, natuur en welzijn. Er is voor ieder wat wils.

De intercedenten van de vacaturebank denken graag met je mee en helpen je bij het vinden van een vrijwilligersfunctie die aansluit bij jouw interesses, talenten en beschikbare tijd. Want vrijwilligerswerk is niet alleen waardevol voor een ander, maar kan ook jou veel brengen. En natuurlijk staat er een lekkere kop koffie voor je klaar.

Wil je langskomen of eerst meer weten?
Het serviceteam van Den Haag Doet helpt je graag!
Telefoon: 070 302 44 44
E-mail: service@denhaagdoet.nl

Kent u de Sociale Kaart?

■ Wilt u mensen ontmoeten, zoekt een sociale activiteit in de stad of wilt u weten welke andere hulp beschikbaar is? De Sociale Kaart Den Haag is dé wegwijzer naar activiteiten, ondersteuning en zorg in uw buurt. De website toont een database van de activiteiten van meer dan 3.000 organisaties. Ook activiteiten en evenementen.

 Nieuwsgierig?
socialekaartdenhaag.nl

Omkijken naar elkaar is...
... echt naar de ander kijken.
... een praatje maken met iemand in de buurt.
... vragen hoe het gaat als je iemand al een tijdje niet hebt gezien.
... een boodschapje voor de buurvrouw meenemen.

Servicepunt XL: voor al uw vragen

■ Bij Servicepunt XL kunnen Haagse inwoners gratis terecht voor hulp, advies en ondersteuning. Of het nu gaat om geldzaken, gezondheid, opvoeding, wonen, vrijwilligerswerk of meedoen in de buurt: medewerkers luisteren, denken mee en helpen u verder. U kunt zonder afspraak binnenlopen bij een Servicepunt XL bij u in de buurt.

 Locaties en informatie:
servicepuntxl.nl

Meer handige links

- Cadeaukaart aanvragen: denhaag.nl/waardering
- Programma Haagse Mantelzorg Driedaagse: denhaag.nl/mantelzorgdriedaagse
- Wegwijzer naar activiteiten, ondersteuning en zorg in uw buurt: socialekaartdenhaag.nl
- Hulp, advies en ondersteuning in de wijk: servicepuntxl.nl
- Vind vrijwilligerswerk via: denhaagdoet.nl

Zes dingen die je vandaag kunt doen tegen vocht en schimmel

‘Houd ventilatieroosters open’

Vocht en schimmel. Zit het eenmaal in je woning, dan kom je er niet zo makkelijk meer van af. Toch kunnen bewoners zelf veel doen, leggen twee experts uit.

Kleine zwarte paddenstoeltjes in de douche. Anjo Hoogendoorn van de gemeente komt ze bij inspecties weleens tegen. Woningen zijn dan vaak grotendeels overgenomen door vocht en schimmel. ‘De muren zijn helemaal zwart, soms zie je zelfs de schimmeldraden zitten.’

Vocht en schimmel voorkomen en bestrijden begint met goede ventilatie. Bewoners hebben hier een belangrijke rol bij.

Afgeplakte ventilatieroosters

Ramen hebben vaak een ventilatierooster. De roosters zorgen voor frisse lucht, zonder dat het raam open hoeft. Maar veel bewoners doen de roosters dicht. ‘Ik ben zelfs in woningen geweest waar ze waren afgeplakt,’ herinnert Hoogendoorn zich.

Zitten de roosters dicht, dan kan het vocht in de woning niet weg. En dan ontstaan er schimmels. Vergelijk het met een natte handdoek in een plastic zak.

Kort douchen

In een woning is de douche een belangrijke bron van vocht. ‘Mensen douchen soms wel een half uur tot uur per dag,’ legt onderzoeker Wanja van Hulten uit. ‘Terwijl, als je het bijhoudt, tien minuten al best lang is.’

Een andere tip: houd na het douchen de deur dicht. Want anders trekt alle vochtige lucht de woning in. En maak met een trekkertje de tegels van de douche droog.

Goede ventilatie is nodig om de douche verder te drogen. Hiervoor zijn twee dingen belangrijk.

Inspecteurs komen soms schrijnende situaties tegen.

VALERIE KUYPERS

Checklist vocht en schimmel

- Houd ventilatieroosters en -doppen open en schoon.
- Geen ventilatieroosters? Zet dagelijks het raam minimaal 4 uur op een kiertje.
- Houd de verwarming in de winter aan, minimaal 18 graden.
- Douche kort, bijvoorbeeld vijf of tien minuten per persoon.
- Maak de tegels van de douche droog met een trekkertje.
- Zijn de problemen niet opgelost, blijf het melden bij de verhuurder.

Meer over vocht en schimmel:
gghaaglanden.nl/vocht-en-schimmel

Een badkamer moet een goede luchtstroom hebben. Maak daarom regelmatig de dop van het ventilatiekanaal in de douche schoon. Het kan geen kwaad om dat ook in de keuken te doen. Want die doppen kunnen verstopt raken door vuil en stof.

Is er een afzuiginstallatie in de woning, zet die dan tijdens en na het douchen in de hoogste stand. De vochtige lucht wordt dan snel afgevoerd. Schakel een expert in als je denkt dat de badkamer onvoldoende ventileert. Er zijn meer maatregelen mogelijk.

Houd verwarming aan

De verwarming uitzetten in de winter, veel mensen doen het. Vooral als de energieprijzen stijgen. Toch is het niet verstandig.

Staat de verwarming 's winters uit, dan

wordt de woning een soort koelkast. Dit gebeurt vooral in goed geïsoleerde woningen, want die houden goed warmte én kou vast. Vocht uit de lucht kan dan condenseren op ramen en muren. Hierdoor kan schimmel ontstaan.

Blijf het melden

Helpen de maatregelen van de woningbouwcorporatie of verhuurder niet? Blijf de problemen dan melden, adviseert expert Van Hulten. ‘Want hoort de verhuurder niets meer, dan denkt hij dat de problemen zijn opgelost.’

120 huishoudens delen zestien elektrische auto's

Hoe hun opblaasbaar kinderzitje helpt bij het autodelen met 120 huishoudens en 250 chauffeurs in de buurt? Anke en Alex, bewoners van een bovenwoning in het Regentessekwartier, leggen het graag uit.

■ Ongeveer twintig jaar geleden verhuisden Anke en Alex vanuit Duitsland naar Nederland om hier te studeren. Samen met hun peuter Toni wonen ze nu in een bovenhuis aan de Daguerrestraat. Ze hebben in Nederland nog nooit een auto

gehad. ‘Dat is een bewuste keuze,’ vertelt Alex. ‘Het openbaar vervoer is hier zoveel beter dan in Duitsland. Je kunt overal komen, dus je hebt geen auto nodig.’ Het stel wil geen auto die voor de deur stilstaat. Maar het is ook voordeliger om geen auto te hebben en het is lastig parkeren in een grote stad.

Autodeelcoöperatie

Rijden ze dan nooit auto? ‘Jawel, mijn ouders wonen in een Duits dorp dat alleen bereikbaar is met de auto,’ zegt Alex. ‘Zij willen ook

hun kleinkind zien.’ Vroeger leenden ze dan een auto van burens of vrienden. Tot Alex een advertentie zag van een deelauto-bedrijf en een abonnement nam. ‘Maar toen kwamen we de auto-deelcoöperatie Bomenbuurt/HeVa/Regentes tegen. Wij hebben ons hierbij aangesloten, want een coöperatie heeft geen winstoogmerk zoals een autodeelbedrijf,’ vertelt Alex. Anke: ‘We betalen per maand 15 euro plus een uur- en kilometertarief. Hoe meer je rijdt, hoe goedkoper het wordt.’

Anke en Alex rijden alleen auto als het echt niet anders kan

Hoe het autodelen werkt

Via de app reserveren Anke en Alex een auto. Voor de auto's zijn vaste, gratis parkeerplekken met oplaadstations toegewezen door de gemeente. Anke: ‘Er staat ook een auto in de straat, maar die kan uitgeleend zijn. Dan kan het zijn dat we

een stukje moeten lopen of fietsen tot maximaal 1,1 kilometer. Daarom hebben we een speciaal kinderzitje voor de auto dat opblaasbaar en opvouwbaar is. Dat scheelt sjouwen als de auto verder weg staat. Het is ook een veilig zitje. Ik kan het iedereen aanraden.’ Dan eist Toni haar aandacht op. Begrijpelijk, want ze gaan pannenkoeken eten.

FOTO VOORPAGINA: JURRIAN BROBBEL

Meer informatie?
denhaag.nl/autodelen

Den Haag heeft al zo’n 12.000 Junior Cyber Agents. Het zijn de helden in de game HackShield. Om te winnen moeten ze alles weten van online valkuilen als phishing, grooming en ‘geldezels’. Kinderen leren spelenderwijs digitale gevaren herkennen, ook buiten de game.

Jonge Haagse helden jagen op online criminelen

‘Hé bro, deze app is echt heel sick. Klik maar.’ Wat doet een twaalfjarige die aan het chatten is met een nieuw contact? Klikken of toch niet? Het is een van de grootste risico’s voor kinderen op internet. Ze laten zich in een digitale fuik lokken en worden al snel aangezet extreme dingen te doen. Een nachtmerrie voor ouders met opgroeiende kinderen. Hoe zorg je dat ze alert zijn op online rode vlaggen?

‘Net als zwemles of veilig fietsen hoort mediawijsheid en digitale weerbaarheid bij de opvoeding,’ zegt Ralph Thönissen (36). Als vader van drie kinderen (3, 6 en 8), IT-specialist en ambassadeur van HackShield is hij op-en-top deskundig. ‘Begin er jong mee en maak de kids stap voor stap digitaal wegwijs. Een kind dat net kan fietsen, stuur je ook niet alleen de straat op. Zorg in ieder geval dat je in verbinding blijft. Toon interesse: Welke game ben je aan het spelen? Heb je nog iets leuks gepost? Nog grappige filmpjes bekeken? Kinderen vinden het leuk dingen te laten zien waar ze enthousiast over zijn.’

Grove taal
HackShield is een populaire game (7-12 jaar) om te leren digitale risico’s te herkennen, slimme keuzes te maken en jezelf te beschermen. Als Cyber Agent probeer je online boeven te vangen. Een spannend spel, maar de bedreigingen, trucs en valkuilen zijn realistisch. Je kunt HackShield thuis aan de keukentafel spelen (alleen of samen met een ouder), in de bibliotheek en op school. Den Haag telt nu naar schatting zo’n 12.000 spelers en 113 docenten gebruiken het in de klas.
De gemeente werkt samen met stichting HackShield. Digitale veiligheid gaat iedereen aan en vraagt inzet van ouders, docenten, bedrijven en uiteraard gemeente en politie. Jongeren zijn extra kwetsbaar. Ouders hebben geen zicht op wat ze in de onlinewereld meemaken. Cyberpesten gaat 24/7 door, schadelijke beelden komen ongefilterd binnen en dubieuze

Kinderen spelen Hackshield in de bieb.

HOLLAND PARK MEDIA

Digiwijs Den Haag

De jongste generatie Hagenaars moet digitaal weerbaar opgroeien. Daarom biedt de gemeente alle kinderen en ook scholen kosteloos toegang tot het platform HackShield: een niet-commerciële, reclamevrije educatieve game. De spelers strijden voor de titel Junior Cyber Agent. Gastdocenten (vooral uit de IT) vertellen in de klas over de aanpak van cybercriminaliteit en hoe je ertegen te wapenen.

Meer over Hackshield
Future Cyber Heroes
en tips voor ouders:
nl.joinhackshield.com/nl

Meer weten? Mail:
info@joinhackshield.nl

Tips voor ouders op:
samenonlineveilig.nl

contacten vragen extreme dingen te doen. Anders dan in de echte wereld wordt niemand gecorrigeerd bij grove taal en grensoverschrijdend gedrag. De game HackShield helpt kinderen om digitaal alert en weerbaar te worden.

Acht of veertig

Ralph geeft een voorbeeld uit de eigen opvoedpraktijk: ‘Laatst was ik samen met onze oudste van acht een app aan het installeren toen bleek dat er gechat kon worden. Daar is ze wat mij betreft nog te jong voor. Ze vroeg: Wat is chatten? Waarom mag ik dat niet? Ik zei: Stel je komt op die app iemand tegen met wie je hartstikke leuk kunt kletsen. Hoe weet jij zeker dat hij is wie hij zegt te zijn? Het kan ook iemand van veertig zijn die net doet alsof hij acht is. Na een tijd gaat hij allemaal gekke dingen van je vragen. Nou, dat vond ze behoorlijk eng. Zo probeer ik onze kids steeds een beetje meer mediawijs te maken.’

Wat doe je als het mis gaat en je kind heeft foto’s gedeeld met foute types of veel te veel geld uitgegeven

“ Een kind dat net kan fietsen, stuur je ook niet alleen de straat op ”

om zijn avatar op te pimpen? Ralph: ‘Dat is natuurlijk schrikken. Misschien ben je geneigd boos te worden: ik had je nog zo gewaarschuwd. Lever je mobiel maar in. Een week geen internet. Nou, als je zo reageert, dan kijkt het kind wel uit om nog eens zoiets te vertellen. Fouten maken we allemaal. Beter kun je samen nagaan wat er is gebeurd en het als een leermoment zien.’

‘Schermvrij opgroeien is een illusie. Als het thuis niet mag, kijken ze wel bij een vriendje. Ik ben daar niet voor. Internet heeft ook veel mooie dingen te bieden. Onze kinderen videobellen met opa en

oma die ver weg wonen en zoeken muziek op Spotify. Daar moet je ze niet van weghouden. Internet is een leuke uitlaatklep en je kunt er heel nuttige, intelligente en creatieve dingen doen. Misschien is jouw kind wel het IT-talent van de toekomst.’
‘Ja, er zijn gevaren. Verslavende apps, schadelijke beelden, eindeloos doorscrollen, foute contacten, noem maar op. Daarom moet je als ouder een actieve rol nemen en bepalen wat ze op internet mogen doen en hoeveel tijd ze eraan besteden. Geef dan zelf het goede voorbeeld en leg ook je eigen mobiel vaker opzij. Dat is nog best lastig.’

De Haagse winteropvanglocaties gaan binnenkort weer open. Met de Permanente Winteropvang en de opvang voor de Winter Koude Regeling biedt de gemeente extra opvang aan dakloze inwoners tijdens de wintermaanden. En dat is hard nodig.

Meer dan een dak boven je hoofd

Meer mensen zijn dak- of thuisloos dan vaak wordt gedacht. Dat blijkt uit de recente ETHOS-telling, een landelijke telling die alle vormen van dak- en thuisloosheid in kaart brengt. In de regio Den Haag leven ruim 7.000 mensen zonder eigen woonplek. Dit zijn niet alleen mensen die zichtbaar op straat leven, maar ook mensen die tijdelijk bij vrienden of familie verblijven of noodgedwongen op andere plekken wonen.

Dak- en thuisloosheid is een groot maatschappelijk probleem. Daarom zet de gemeente samen met partners in op preventie, opvang, begeleiding en woonoplossingen voor dak- en thuisloze mensen. Maar cijfers vertellen niet hoe het voelt om geen plek te hebben die je thuis kunt noemen. Wat doet die onzekerheid met iemand? En wat verandert er wanneer er eindelijk ruimte ontstaat om vooruit te kijken? Die verhalen staan centraal in de tentoonstelling Meer dan Dakloos.

Tentoonstelling Meer dan Dakloos

Meer dan Dakloos was deze maand te zien in het Atrium van het Stadhuis en op dit moment nog in Amare. In de tentoonstelling vertellen zes kunstenaars via kunstwerken en persoonlijke verhalen over hun eigen ervaring met dak- en thuisloosheid. Deze verhalen gaan niet alleen over het

Wat kunt u doen?

Meer begrip begint met betrokkenheid. U kunt daaraan bijdragen door:

- schone winterkleding, schoenen of verzorgingsproducten in te leveren bij een organisatie zoals het Leger des Heils, Straat Consulaat of andere plekken.
- vrijwilligerswerk te overwegen bij een organisatie die zich inzet voor mensen die dak- of thuisloos zijn.
- een initiatief of organisatie te steunen met een donatie, zodat extra activiteiten en ondersteuning mogelijk blijven.

Kijk ook op:
straatconsulaat.nl/ik-wil-helpen

legerdesheils.nl/helpen

Nancy Brouesse: 'Ik wist altijd al dat ik creatief was, maar dat kan niet op straat.'

JEFFREY GROUWSTRA

verlies van een thuis, maar ook over opnieuw starten en jezelf terugvinden.

Eén van de deelnemers is kunstenaar Nancy Brouesse. Nadat zij dertig jaar dakloos was, kreeg zij een eigen woonplek. Voor Nancy betekende dat meer dan een dak boven haar hoofd. Het gaf haar de rust, stabiliteit en ruimte om haar creativiteit verder te ontwikkelen. 'Ik wist altijd al dat ik creatief was, maar dat kan niet op straat. Toen ik eenmaal een woning kreeg, ging ik helemaal los. Ik heb me de eerste maanden rot geschilderd.' Inmiddels exposeert Nancy haar werk op verschillende plekken en worden haar schilderijen zelfs buiten Nederland verkocht.

Rust en stabiliteit

Ook kunstenaar Rasha Morheg deelt haar verhaal. Door een fout in haar dossier woonde zij drie jaar lang met haar pasgeboren dochter in verschillende hotels, zonder vaste woonplek. Pas toen zij een vast thuis kregen en er rust en stabiliteit kwam, ontstond er weer ruimte voor Rasha's kunst. 'In het

“
Achter iedere vorm van dak- of thuisloosheid gaat een uniek verhaal schuil
”

laatste hotel had ik een kamer zonder ramen. Voor tekenen had ik geen ruimte in mijn hoofd. Nu kan ik eindelijk weer kunst maken.'

Dat dak- en thuisloosheid niet altijd zichtbaar is, blijkt uit het verhaal van kunstenaar Moses Kema. Hij sliep nooit op straat, maar verbleef jarenlang op verschillende plekken en logeerde bij vrienden en kennissen. 'Ik heb nooit buiten hoeven slapen, maar ik heb wel ontzettend veel moeten verhuizen en bij vrienden en vriendinnen moeten logeren.' Inmiddels heeft hij een eigen woning.

Nancy, Rasha en Moses vertellen

ieder vanuit hun eigen ervaring wat een eigen woonplek voor hen betekent. Een eigen woonplek is niet alleen een plek om te slapen, maar ook een plek waar mensen hun leven kunnen opbouwen. De tentoonstelling Meer dan Dakloos laat zien dat achter ieder dak- of thuisloos persoon een andere situatie schuilgaat met een uniek verhaal. Door naar die verhalen te luisteren, krijgen we een beter beeld van wat dak- en thuisloosheid in het dagelijks leven betekent en kan er meer bewustwording en begrip ontstaan.

Meer dan Dakloos is tot en met 24 oktober te zien in het Atrium van het Stadhuis en van 26 tot en met 31 oktober in Amare.

Wat vinden de fracties van... veiligheid?

Iedere maand kunnen inwoners via social media kiezen over welk onderwerp ze de standpunten van de verschillende fracties willen lezen. Deze maand kreeg het onderwerp veiligheid de meeste stemmen. Hart voor Den Haag en D66 geven hierover hun mening. Wilt u meestemmen over wat het volgende onderwerp moet worden? Volg dan de Haagse gemeenteraad op Instagram: @Gemeenteraado70.

Veiligheid is een onderwerp dat veel mensen in de stad raakt.

HUGO DE WOLF

Veiligheid is een belangrijk onderwerp in Den Haag. Van de aanpak van jeugdcriminaliteit en drugs-overlast tot demonstraties en de bescherming van kwetsbare groepen. Op 7 oktober vond het jaarlijkse veiligheidsdebat plaats in de commissie Bestuur.

Demonstreren met je gezicht

In Den Haag mag iedereen zijn mening laten horen. Zo hoort het. Maar te vaak verstoppert relschoppers zich achter een bivakmuts of sjaal. Ze intimideren, vernielen, bedreigen agenten en komen er ook nog onherkenbaar mee weg. Dat is oneerlijk tegenover iedereen die vreedzaam demonstreert. Het kabinet twijfelt over een verbod. Hart voor Den Haag niet: wie demonstreert, laat zijn gezicht zien. Zo kan de politie daars herkennen en aanpakken en blijft de stad veilig voor iedereen. Wie iets te zeggen heeft, laat zijn gezicht zien.

Geweld hoort nergens thuis

D66 wil dat iedereen in Den Haag vrij en veilig kan leven. Geweld hoort daar nooit bij. Niet achter de voordeur, waar vrouwen, kinderen en ouderen te vaak slachtoffer zijn. Daar moeten we eerder ingrijpen. Niet bij demonstraties: demonstreren is een grondrecht, maar wie geweld gebruikt, demonstreert niet. En niet tegen onze stad zelf. Daar moeten we op voorbereid zijn. Den Haag moet weerbaar zijn, samen met inwoners en hulpdiensten.

Raad aan het woord

Cynthia Langbroek, Hart voor Den Haag

Mijn eerste maanden als raadslid zitten erop. Voor het zomerreces lag de nadruk vooral op de coalitievorming en de verdeling van de portefeuilles. Na de zomer kon ik aan de slag met mijn eigen portefeuille: asiel, veiligheid en emancipatie. Onderwerpen die volop in beweging zijn en die inwoners direct kunnen raken. Als coalitiepartij hechten we veel waarde aan nauw contact met de bewoners van onze stad. Wilt u met ons van gedachten wisselen? Stuur dan een e-mail naar Hart voor Den Haag.

Hatim Belahcen, DENK

Zes jaar lang ondervonden bewoners en ondernemers rond de Hoefkade de gevolgen van een afsluiting die de Schilderswijk minder bereikbaar maakte. Er is te lang onvoldoende geluisterd naar hun zorgen. Omrijden werd dagelijkse praktijk, ook voor ouderen en mensen die slecht ter been zijn. DENK heeft zich daarom jarenlang ingezet voor verandering. Dat er nu eindelijk beweging komt en het college toewerkt naar heropening stadinwaarts, is voor ons een belangrijk resultaat. Een veilige en leefbare Schilderswijk moet ook bereikbaar zijn.

Debbie van de Wijngaard, VVD

070. Iedere Hagenaar kent het. De Haagse VVD geeft het een nieuwe betekenis: zeventig regels minder voor ondernemers. Den Haag zit vol Hagenaren met goede ideeën. De bakker op de hoek, de zzp'er aan de keukentafel, de vrijwilliger die een buurtfeest organiseert. Hoe sneller zo'n plan van de grond komt, hoe levendiger onze stad. Daarom willen we samen met de wethouder voor de zomer minstens zeventig regels, formuleren of stappen schrappen of vereenvoudigen. Zodat zij minder tijd kwijt zijn aan papierwerk en meer aan hun idee. Goed voor heel Den Haag!

Stad in de raad

“ Als het lied *Oh, Oh, Den Haag* vandaag een nieuw couplet zou krijgen, dan zou de Hoefkade daar ook in thuishoren. ”

Inspreker Y. Bouyazdouzen, in de commissie Leefomgeving van 1 oktober. Onderwerp: de herinrichting van de Hoefkade.

Kort

Kom met je klas naar de raadzaal

Ook dit schooljaar zijn scholen uit Den Haag welkom in de raadzaal van het stadhuis. Tijdens de programma's DemocraCity en Klassenbezoek@Gemeentehuis ervaren leerlingen uit het basis-, voortgezet en middelbaar onderwijs hoe de lokale democratie werkt. Vaak schuiven ook raadsleden aan om vragen te beantwoorden. Wil je meedoen? Stuur dan een mail naar griffievoorlichting@denhaag.nl.

Informatie

Wilt u spreken in de raad?

Iedereen kan spreken tijdens raads- en commissievergaderingen over onderwerpen die op de agenda staan. Dit heet 'Stad in de raad'. Voor meer informatie hierover kunt u contact opnemen met de griffie: telefoon 070 353 31 31 of e-mail griffie@denhaag.nl.

Informatie over de raad

Informatie over de raad, de volledige agenda's, besluiten en verslagen van de raad en commissies vindt u op denhaag.nl/gemeenteraad.

Een vergadering volgen

Kijk op denhaag.nl/uitzendingenraad voor een live uitzending van de commissie- of raadsvergaderingen. Raadsvergaderingen zijn ook live te zien op Den Haag TV of fysiek te volgen op de publieks-tribune van de raadzaal.

Adres gemeenteraad

Postbus 19157
2500 CD Den Haag
E-mail: griffie@denhaag.nl

Raadsvergaderingen

Woensdag 11 november
Raadzaal, Spui 70 (stadhuis)
10.00 uur

Donderdag 12 november

Raadzaal, Spui 70 (stadhuis)
10.00 uur

Meer informatie?
denhaag.nl/gemeenteraad

De fracties in de gemeenteraad zijn verantwoordelijk voor de inhoud van deze pagina.

Binckhorst krijgt vrije busbaan

Op de parallelweg van de Binckhorstlaan maakt de gemeente een vrije busbaan. Daarom zijn er werkzaamheden op de parallelweg van de Binckhorstlaan van 26 oktober tot en met 4 december.

■ ■ Op de huidige parallelweg langs de Binckhorstlaan, tussen de Wegastraat en de Mercuriusweg, komt een nieuwe busbaan. Buslijnen 26 en 28 kunnen hierdoor betrouwbaarder rijden. Zij hoeven dan niet langer om te rijden via de Supernovaweg.

Blijvende verandering
Om de busbaan te maken gaat de parallelweg na de Wegastraat dicht voor rechtdoorgaand en linksafslaand autoverkeer. Dit is een blijvende verandering. Vanaf de parallelweg kunt u vanaf

4 december 2026 alleen nog rechtsaf naar de Mercuriusweg-oost richting de Supernovaweg.

Werkzaamheden aan de Parallelweg

Omleidingen tijdens het werk
Tijdens de werkzaamheden blijft de Binckhorst bereikbaar. Uw reis kan wel langer duren of anders verlopen. Tijdens de werkzaamheden is er geen verkeer mogelijk van de parallelweg naar de Neherkade en Binckhorstlaan richting het centrum. Verkeer van en naar de Binckhorst kan wel over de hoofdwegen zoals de Supernovaweg en de Rotterdamsebaan. De Wegastraat en

Zonweg blijven bereikbaar. Aan de kant van de werkzaamheden kunnen fietsers en voetgangers niet voorbij de Mercuriusweg-oost. Dit geldt voor beide richtingen. Vanaf de Mercuriusweg kunnen fietsers en voetgangers wel richting het centrum (noord) rijden en wandelen.

85 tijdelijke parkeerplaatsen

Achter de Karwei aan de Herman Costerstraat komt een tijdelijk openbaar parkeerterrein. Daarmee blijft voldoende parkeerplaats beschikbaar tijdens de werkzaamheden. 49 van de nieuwe plaatsen vervangen plekken die door werkzaamheden wegvallen. De overige plekken zijn extra.

■ ■ In de buurt wordt al gewerkt aan de herinrichting van de Paul Krugerlaan. In januari beginnen werkzaamheden aan tram 6. De aanleg van het tijdelijke

parkeerterrein begon in september. Naar verwachting is het terrein eind november klaar voor gebruik. Het parkeerterrein krijgt:

- 85 parkeerplaatsen voor auto's;
- acht fietsbeugels;
- openbare verlichting;
- een groene haag langs de randen van het terrein.

In- en uitrit
De in- en uitrit van het parkeerterrein komen aan de Herman Costerstraat. Omdat hier eenrichtingsverkeer geldt, kunnen automobilisten bij het verlaten van het

terrein alleen rechtsaf rijden. Het terrein wordt openbaar toegankelijk. Ook vergunninghouders van parkeerzone 32 kunnen er gebruik van maken. Informatie over betaald parkeren en de parkeertijden is te vinden op de website van de gemeente Den Haag. Het tijdelijke parkeerterrein blijft minimaal drie jaar beschikbaar. Daarmee helpt het de parkeerdruk in de buurt op te vangen.

 Meer weten?
bereikbarestad.denhaag.nl

Nieuw asfalt Pijlkruidveld

■ Van 26 oktober tot en met 4 december krijgt het Pijlkruidveld nieuw asfalt. Ook wordt er gewerkt aan de stoep. De werkzaamheden worden uitgevoerd in twee fases. Autoverkeer wordt omgeleid via de Zoetermeerse Rijweg en Oude Middenweg. Fietsers en voetgangers volgen de aangegeven omleidingsroutes. Houd rekening met extra reistijd en enige overlast tijdens de werkzaamheden.

750 extra fietsplekken bij Den Haag Centraal
Vanaf begin oktober is de KJ-fietsenstalling aan de Bezuidenhoutseweg bij Den Haag Centraal met 750 fietsplekken uitgebreid. Hierdoor groeit de capaciteit met zo'n 50 procent. Naar verwachting zal de stalling vanaf het eerste kwartaal van 2027 helemaal klaar zijn. Vanaf dan is de stationshal ook weer binnendoor bereikbaar.

HENRIETTE GUEST

Fietscoaches geven fietsles aan stadsgenoten. GEMEENTE DEN HAAG

Word fietscoach: vrijwilligers gezocht

Kunt u goed fietsen en vindt u het leuk om een stadsgenoot verder op weg te helpen? Meld u aan als vrijwilliger om één uur per week fietsles te geven.

■ ■ In een echte fietsstad als Den Haag zou je denken dat iedereen kan fietsen. Toch staan veel Hagenaars op de wachtlijst voor fietslessen. Daarom zoekt Den Haag Fietst! enthousiaste vrijwilligers om het team van fietscoaches uit te breiden. Als fietscoach helpt u stadsgenoten om met meer vertrouwen en plezier de fiets op te gaan. U hoeft geen ervaren fietstrainer te zijn: u krijgt vooraf uitleg en training en kunt rekenen op goede begeleiding.

Het is dankbaar werk, zegt ook vrijwilliger Eva Schnetz. 'Je ziet mensen elke week groeien: meer balans, meer zelfvertrouwen, meer vrijheid. Een deelnemer die in het begin wiebelend naast zijn fiets staat, zie je na zijn eerste rondje lachen van opluchting en trots. Dat eerste kleine rondje maakt voor diegene een wereld van verschil.' De fietslessen zijn op verschillende locaties in Den Haag: bij wijkcentra de Mussen (Schilderswijk), Escapade (Rustenburg), Allekanten (Bouwlust), Moerwijk (Escamp) en 't Sandje (Laak).

 Lijkt het u leuk of wilt u meer informatie?
Mail dan naar denhaagfietst@denhaag.nl

Bijeenkomsten Hobbemaplein

■ De gemeente nodigt u uit voor een van de bijeenkomsten over het Hobbemaplein en de omgeving. U kunt met de gemeente in gesprek over de opbrengst van straatgesprekken, cijfers uit onafhankelijk onderzoek en de digitale vragenlijst. Kom op 29 oktober of 3 november naar Buurthuis De Mussen (Hoefkade 602).

 Meer informatie?
denhaag.nl/hobbemaplein

Actueel

■ De verkeerslichten op de kruising Benoordenhoutseweg – Boslaan worden vervangen tussen 18 oktober en 20 november. ■ Op 1 november zijn er wegens de Haagse Marathon in de hele stad wegafsluitingen tussen 05.00 en 22.00 uur.

 Meer informatie?
bereikbarestad.denhaag.nl

Meatball-films bij Haags Gemeentearchief

21 OKT Tot en met 20 november is in het Atrium van het stadhuis de tentoonstelling van het Haags Gemeentearchief ‘Meatball: Haagse beeld-revolutie (1972-1994)’. U ziet unieke videobeelden van het Haagse activisme uit de jaren zeventig en tachtig. Videocollectief Meatball was het eerste onafhankelijke videoproductiebedrijf van

Den Haag. Ruim twintig jaar lang legden de makers samen met bewoners verhalen vast over onderwerpen als wonen, leefbaarheid en buurtinitiatieven. De video’s zijn nu ook online te bekijken via de website van het Haags Gemeentearchief.

 Meer informatie?
haagsgemeentearchief.nl

Opname voor ‘Een beter leven’, 1979. COLLECTIE MEATBALL

Wandel mee met de boswachter

In onze Haagse natuur is veel te beleven. Maak kennis met al het moois in parken, bossen en duinen en wandel mee met onze boswachters. Ze hebben tot en met december mooie (gratis) wandelingen uitgestippeld. Van een wandeling in het West-duinpark tot herfstwandeling in Clingendael. ‘Ik leer mensen kijken,’ zegt boswachter Marie-Louise. ‘Wie vertraagt, ziet meer.

Als je stil bent, komt de natuur naar je toe: een vos op het pad, vogels tussen bramen en rozenbottels, of konijnen. Soms zie je zelfs vis- en zeearenden!’ Kijk op de website voor alle wandelingen en meld u aan. U bent van harte welkom, met wandelschoenen aan!

 Informatie en aanmelden:
hethaagsegroen.nl/wandeling

Samen op pad door het duin. VALERIE KUYPERS

Aankomst en rijtoer Sinterklaas

14 NOV Zaterdag 14 november is de jaarlijkse intocht van Sinterklaas. Rond 11.15 uur vaart de Pakjesbooto70 de haven van Scheveningen binnen. Om 12.30 uur vertrekt de rijtoer door de winkelstraten van Den Haag. Rond 17.00 uur komt Sinterklaas aan op het Lange Voorhout. De intocht van

Sinterklaas trekt altijd veel bezoekers. Kom daarom met het openbaar vervoer of de fiets en maak gebruik van de gratis bewaakte stallingen.

 Meer informatie?
sinterklaasindenhaag.nl

Netwerken op het Haags Stadmakersfestival. PHIL NIJHUIS

Ontmoet elkaar op Haags Stadmakersfestival

6 NOV Doet u iets bijzonders voor uw straat, buurt of stad, gemeenschap of netwerk? Of kent u iemand die op zo’n manier actief is? Dan bent u of is uw kennis van harte welkom op het Haags Stadmakersfestival op vrijdag 6 november in Amare. Het Stadmakersfestival is dé plek om elkaar te ontmoeten, inspiratie op te doen en kennis te delen. Er zijn workshops en andere activiteiten. Het festival is er voor iedereen die zich inzet voor onze stad en deze nog nét een beetje mooier maakt. Het thema van dit jaar is de ‘weerbare stad’. Een thema dat goed aansluit bij de actualiteit.

Want hoe gaan we om met noodsituaties en veranderingen die we om ons heen zien? Groot en klein, ver weg maar ook dichtbij? Van langdurig stroomuitval tot toenemende polarisatie. Hoe zorgen we ervoor dat we als stad en als burens voor elkaar klaarstaan? Bekijk het blokkenschema, kies de sessies waaraan u wilt deelnemen en meld u aan via de website.

 Meer informatie?
haagsestadmakers.nl/festival

IamExpat Fair in Grote Kerk

7 NOV Bent of kent u een expat die meer wil weten over hoe alles werkt in Nederland? Van het vinden van een huis of een school voor de kinderen tot het regelen van zakelijke dingen? De IAmExpat Fair op 7 november in de Grote Kerk is er speciaal voor deze wereldburgers, die graag in contact komen met alle dienstverlening die ze nodig hebben om in Den Haag te wonen. Toegang is gratis.

 Informatie en gratis tickets:
thehague.iamexpatfair.nl

Feestelijke aankomst in de haven van Scheveningen. ANP/HOLLANDSE HOOGTE/VRPRESS

Lezing AI en duurzaamheid

2 NOV Kunstmatige intelligentie (AI) groeit snel en heeft grote invloed op ons werk en leven. Expert Lisanne Buik vertelt 2 november van 14.00 tot 15.30 uur in de Centrale Bibliotheek over de kansen én ethische uitdagingen van AI. Laat u inspireren door een vernieuwende blik op de toekomst en ontdek hoe AI kan bijdragen aan een wereld waarin mensen, natuur en technologie in balans samenwerken.

 Meer informatie?
bibliotheekdenhaag.nl/activiteiten

Herman Koch in bibliotheek

1 NOV Op zondag 1 november van 15.00 tot 16.30 uur komt Herman Koch naar de Centrale Bibliotheek voor de officiële start van Heel Nederland Leest. De hele maand november staat Nederland in het teken van één boek en dit jaar is dat Kochs boek Het diner. Vanaf 1 november haalt u dit boek gratis op in uw dichtstbijzijnde Bibliotheek Den Haag, ook als u geen lid bent.

 Meer informatie?
bibliotheekdenhaag.nl/activiteiten

Heel Nederland Leest Het diner. PR

Kijk ook op denhaag.com

Weten wat er in Den Haag te beleven is? In de agenda van denhaag.com vindt u eindeloos veel evenementen, tentoonstellingen, wandelingen, concerten en voorstellingen. U kunt zich daar ook abonneren op een nieuwsbrief met meer informatie.

 Nieuwsgierig?
denhaag.com/agenda